

28 april 2019 1e zondag na Pasen Maranathakerk Den Haag

Openbaring1: 9-20 Lucas 24:13-35

Gemeente van Jezus Christus,

in de afgelopen weken hebben we het lijdensverhaal van Jezus gehoord. Palmzondag, Goede Vrijdag, en, uitgebeeld in de straten van Dordrecht, The Passion op Witte Donderdag. We gaan er nog even naar terug, want dit is waar de Emmaüsgangers over spraken.

Tot in detail beschrijft Lukas de arrestatie van Jezus, de mishandelingen, de aanklacht, het voorleiden voor Pilatus, en zijn uitspraak: 'Ik vind niets strafbaars in deze mens'. Daar had het bij kunnen blijven, daar had het ook bij moeten blijven. Maar het wordt een Amnestyrapport. Vóór Pilatus staat een samengebalde groep mensen van wie Lucas schrijft: 'zij hielden vol'. Ook een romeins bestuurder heeft te maken met een politiek krachtenveld, daar moet hij iets mee. Hoe doe je dat? De bestuurlijk-ambtelijke oplossing van alle tijden: je gooit het dossier over de schutting, daar ga ik niet over, dat is de afdeling Galilea. Pilatus schuift zijn lastige casus door naar collega Herodes, maar ook die vindt niets en stuurt hem terug. En dan moet Pilatus voor het oog van de wereld deze zaak toch zelf afhandelen, in een oceaan van decibellen. Je moet haast wel denken aan het engelse Lagerhuis, ook Pilatus moet zich schreeuwend een weg banen door deze zitting, herhalend en herhalend: 'ik vind geen schuld in deze man'. Ten derden male tenslotte, zo schrijft Lucas, werpt Pilatus er een laatste poging in hier uit te komen: 'Wat heeft deze dan toch voor kwaad gedaan? Ik heb niets in hem gevonden waarop de doodstraf staat'.

Het onhoudbaar geschreeuw geeft de doorslag. Pilatus beslist dat aan hún eis tot de doodstraf moet worden voldaan. De man die schuldig is, wordt vrijgelaten, de man die onschuldig is, wordt veroordeeld, maar, níet door Pilatus. Lucas schrijft: 'hij geeft Jezus over aan hún wil'. Lucas is zeer duidelijk over wie zij zijn: zij zijn de volksvertegenwoordigers, samen met de geestelijke overheid. Dus niet: het volk, of: het joodse volk. De term 'volk' klinkt tijdens dit proces slechts één keer, en dan ook alleen in samenhang met deze elite. 'Hét volk' is buiten en kan niet veel meer doen dan Jezus weeklagend volgen op weg naar zijn terechtstelling. Kan niet veel meer doen dan wat op de derde dag hierna de twee mannen op weg naar Emmaüs doen: praten en praten, over wat er is gebeurd.

Het is naar Emmaüs twee tot drie uur lopen. Dan heb je veel tijd om te praten, maar niet genoeg, want ze lopen vast. Op het moment dat zij merken dat zich een derde bij hen

heeft gevoegd is hun aanvankelijk 'met elkaar spreken' al geworden tot 'discussiëren'. De vreemdeling benoemt het, met nog een schepje erbovenop: wat zijn jullie 'over en weer naar elkaar aan het gooien'? En hij voegt er aan toe: al wandelend, rondlopend. Dat is het woord dat voor filosofen gebruikt wordt, niks mis mee, maar in dit verband heeft het de notie van: praten en praten, ronddraaien, en je komt op niks uit. Niet bepaald het woord dat je gebruikt voor een paar uur stevig doorstappen om voor het donker in Emmaüs te zijn. Deze termen 'overgooien' en 'rondlopen' zijn wat 'prikkelend', niet echt waarde vrij, en dat lijkt ook de bedoeling te zijn.

Want ze voelen 'm wel, en ze vinden dit niet leuk. De vaart was er al uit, maar nu staan ze echt geparkeerd. Wanneer wij mensen maar doorgaan, in wat we zeggen, steeds hetzelfde, en iemand grijpt dan in, steekt een stokje tussen die doormalende wielen: wacht even, wat zeg je nu eigenlijk, dan kunnen we daar heel erg boos over worden. Iets daarvan zien we hier ook. 'Treurig' hoorden we, maar er zit ook iets van ergernis in, chagrijn. Omdat ze gestopt worden in hun stroom van woorden.

Maar het werkt wel. Een klein onnozel vraagje is dan al genoeg: wat dan?

Na al hun praten, brengt de vreemdeling hen echt tot spreken, nu komt het er uit, mét al hun emotie. Het is schrijnend wat ze zeggen over de politieke en geestelijke leiders: ónze overpriesters en oversten hebben het gedaan. Dit is diepe politieke frustratie, ook gevaarlijk want je zegt hiermee nogal wat. De grootste pijn zit echter in hoe ze degene beschrijven die door hun leiders is veroordeeld: 'een man, die een profeet was, machtig in werk en woord voor God en het hele volk'. Een rechtvaardige, zoals de Romeinse hoofdman, bij het sterven van Jezus, uitroept.

Dit is het ondenkbare. Een rechtvaardige die om zijn rechtvaardigheid veroordeeld is en gedood. In het jodendom van die tijd bestond het geloof dat de dood van een rechtvaardige nooit aan de hemel onopgemerkt voorbijgaat. Er was geloof dat in dat geval een rechtvaardige rechtstreeks door God in de hemel tot zich werd genomen. Wanneer een rechtvaardige sterft houden hemel en aarde de adem in. Dat is de lading van wat Kleopas zegt: hier móet nog iets gebeuren. Je voelt de spanning, alles wat ze gehoopt hebben in deze mens Jezus, staat nu op breken, want met dit alles, zegt hij, is het nu al de derde dag.

Vergeet die aardse leiders in hun rechtsspraak, vergeet hen, het gaat nu om wat God in de hemel ziet en doet met wat hier is gebeurd.

Profeten zijn er zoveel, tot op de dag van heden, velen roepen, verzamelen volgelingen, Waarheid, wat is het? Wie heeft er gelijk? Je ergens aan committeren, engageren, ja-

zeggen, waarom zouden we? Gewoon maar rustig leven, beetje genieten, is beter, dat bespaart je een boel pieken en dalen. Je ziet toch wat er van komt, van leven in hoop? Zo kan het zijn, wanneer je vastloopt, je gedachten draaien rond, je emoties blijven maar komen, steeds weer hetzelfde.

De vreemdeling heeft met zijn vragen twee mensen bij de plek gebracht waar de pijn zat, en toen zij van daaruit gesproken hadden, was hun binnenste open, ontvankelijk, Toen pas sprak Hij en legde uit en deelde voedsel vanuit Wet en profeten.

Ongevraagd heeft hij zich bij hen gevoegd. Maar je hoeft niet, je mag kiezen in zijn gezelschap te blijven. in Emmaüs gaf hij gelegenheid voor die keuze, hem nu ook zelf uit te nodigen. Een eerste begin van toch weer engageren, toch weer vertrouwen geven, ergens voor gaan. Aan tafel herkennen ze hem.

Het is de viering van zijn leven, van het recht waar hij voor stond om vrijuit met mensen om te gaan. Anders gezegd: om hun zonden te vergeven, oftewel de ander te verklaren tot iemand met wie hij aan dezelfde tafel kan en wil eten. Op het moment dat zij Hem in dat gebaar herkennen als de Levende, weten zij dat van Godswege dit recht, zijn recht om mensen op zijn gezag bijeen te brengen, is erkend. Het is blijdschap uit de hemel die hen gegeven wordt. De hemel heeft gesproken. Jezus is gestorven, de dingen zijn niet meer zoals ze waren, maar voor allen, ook voor hen die niet een verschijning hebben gezien, spreken de Schriften, voeden het geloof, de hoop: dat de dood van deze rechtvaardige Hem in Gods werkelijkheid heeft gebracht.

De verschijningen van Jezus na zijn dood, het lege graf, het heeft iets sprookjesachtigs, afgelopen woensdag zagen we hoe Rembrandt dat in licht en schoonheid heeft laten zien. Maar het lijkt te ijl, kansloos in de wirwar van gedachten, meningen, partijen, overtuigingen, waarom zou je je engageren, meedoen in de gemeente waarin nog altijd net als toen de Schriften worden gelezen en het brood wordt gedeeld in zijn Naam? Wat hebben we in handen, zelfs de Bijbel hebben we niet in handen, want voor we het weten gaan we weer met elkaar op de vuist. Dit zijn niet de dingen waarover je fel in discussie kunt gaan, het is: gewoon maar doen, de Schriften lezen, het brood delen, en leren op te merken wanneer diep van binnen je hart brandt, misschien dat soms even alles op z'n plaats valt, je het hopeloze in een nieuw perspectief ziet. Het is tóestaan dat er hoop in je gevoed wordt, op mensen bij elkaar, zonder oorlog, zonder haat, gewoon zoals bij hem aan tafel.

Amen

Erika van Gemerden, Maranathakerk, Den Haag